

Sygn. akt IV Ka 589/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 sierpnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział IV Karny- Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Śliwiński

Sędziowie: SO Leszek Matuszewski

SR del. do SO Agnieszka Ciesielska

Protokolant: aplikant radcowski M. K.

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2014r.

sprawy H. S., oskarżonego z art.185 § 1 kk w zw. z art. 182 § 1 kk, na skutek apelacji wniesionych przez oskarżyciela subsydiarnego oraz pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego od wyroku Sądu Rejonowego w Wągrowcu Zamiejscowy Wydział Karny z/s w C. z dnia 12 marca 2014r. sygn. akt. VII K 6/13.

1. utrzymuje zaskarżony wyrok w mocy, uznając obie apelacje za oczywiście bezzasadne,
2. zasądza od oskarżyciela subsydiarnego S. G. na rzecz oskarżonego kwotę 420 złotych tytułem zwrotu kosztów obrony za postępowanie odwoławcze,
3. zwalnia oskarżyciela subsydiarnego od obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

L. M. D. A. C.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 marca 2014 r. Sąd Rejonowy w Wągrowcu VII Zamiejscowy Wydział Karny z/s w C. w sprawie sygn. akt VII K 6/13 uniewinnił oskarżonego **H. S.** od tego, że: w okresie do 30 sierpnia 2004 r. do 18 października 2004 r. na terenie Z. zagospodarowywał ścieki z oczyszczalni (...) w Ś. pochodzące z Zakładów (...) sp. z o. o. w P. z rażącym naruszeniem warunków zawartych pozwoleniu wodno-prawnym wydanym przez Wojewodę (...) 9 września 2002 r. doprowadzając w ten sposób do zanieczyszczenia substancjami trującymi wody i gleby w stopniu znacznie przekraczającym dopuszczalne normy, co mogło zagrozić życiu i zdrowiu wielu osób lub spowodować zniszczenie w świecie roślinnym i zwierzęcym w znacznych rozmiarach, a faktycznie działaniem swoim spowodował zniszczenie w świecie zwierzęcym i roślinnym w znacznych rozmiarach m.in. na szkodę S. G.,

tj. od popełnienia przestępstwa z art. 185 § 1 kk w zw. z art. 182 § 1 kk.

Na podstawie art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz. U. t. jedn. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 z późn. zm.) w zw. z § 14 ust. 2 pkt 4, § 16, § 17 w zw. z § 14 pkt 7 i § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. t. jedn. z 2013 r., poz. 461) zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. M. kwotę 1136,52 zł brutto tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżycielowi posiłkowemu subsydiarnemu z urzędu.

O kosztach procesu orzeciono na podstawie art. 624 § 1 kpk zwalniając oskarżyciela S. G. od obowiązków ich zwrotu Skarbowi Państwa.

Apelacje od powyższego wyroku wniósł oskarżyciel posiłkowy oraz jego pełnomocnik.

Oskarżyciel posiłkowy zaskarżył powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego podkreślając, iż nie zgadza się z wyrokiem oraz jego uzasadnieniem. W szczególności oskarżyciel zakwestionował opinie biegłych P. E. oraz P. K. wskazując na potrzebę dopuszczenia dowodu z innego biegłego tożsamej specjalności. Nadto zakwestionował ustalenie Sądu I instancji, iż odpowiedzialność za zarzucony oskarżonemu czyn mogliby ponosić tylko jego pracownicy. W tym zakresie wskazał, że podstawą odpowiedzialności oskarżonego jako właściciela przedsiębiorstwa winien być art. 435 § 1 kc.

W konkluzji oskarżyciel posiłkowy wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego również zaskarżył powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego zarzucając:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, który mógł mieć istotny wpływ na jego treść (gdyż przyjęcie tej okoliczności mogłoby skutkować wydaniem wyroku skazującego) a polegający na błędnym ustaleniu, iż oskarżony nie wydawał poleceń co do zagospodarowania ścieków z rażącym naruszeniem warunków określonych w pozwoleniu wodno-prawnym, choć z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a w szczególności z zeznań oskarżyciela (m.in. k. 572 akt), zasad logiki i doświadczenia życiowego, w przypadku prawidłowej oceny tego materiału, wynikała taka okoliczność, gdyż do zatrucia zbiornika wodnego należącego do oskarżyciela doszło już w 1999 r., od tego momentu strony były w konflikcie, oskarżony nie prowadził wówczas działalności w formie spółki kapitałowej, deszczowanie w 2004 r. trwało pomimo interwencji oskarżyciela jeszcze do dnia 18 października 2004 r. a oczywistym jest, iż pracownicy oskarżonego, w tym osoby zajmujące funkcje kierownicze wiedziały doskonale o rażącym przekroczeniu warunków zawartych w pozwoleniu i biorąc pod uwagę formę prowadzenia działalności przez oskarżonego, przekazywały oskarżonemu informacje dotyczące tego deszczowania, a oskarżony, co wynika z twierdzeń oskarżyciela (k. 573 akt) „kazał lać do oporu” co najmniej godząc się na skutki takiego postępowania,

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, który mógł mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku (gdyż przyjęcie poniższej okoliczności mogło skutkować skazaniem oskarżonego za zarzucane mu przestępstwo), a polegający na błędnym braku ustaleń, iż opisane w zarzucie aktu oskarżenia zanieczyszczenie mogło zagrozić życiu i zdrowiu wielu osób lub spowodować zniszczenia w świecie roślinnym i zwierzęcym w znacznych rozmiarach, a nadto spowodowało zniszczenia w świecie roślinnym i zwierzęcym w znacznych rozmiarach oraz szkody, o których naprawienie wnioskował oskarżyciel, choć prawidłowa ocena materiału dowodowego zebranego w sprawie, a w szczególności zeznań oskarżyciela, wyników badań, zeznań powołanych przez oskarżyciela świadków, opinii biegłych, powinna prowadzić do takiego ustalenia,

- z ostrożności procesowej – naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, gdyż ustalenie zagrożeń i skutków przedmiotowego deszczowania wymagało wiedzy specjalnej i miało to istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a mianowicie art. 170 § 1 pkt 2 kpk poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu ochrony środowiska (w zw. z art. 201 kpk) oraz biegłego sądowego z zakresu ichtiologii, choć obie opinie biegłych z zakresu ochrony środowiska były niejasne, niepełne i wewnętrznie sprzeczne, a ustalenia okoliczności, na które powołane były dowody z opinii biegłego K. i E. oraz opinii biegłego z zakresu ichtiologii miały istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy.

W konkluzji pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

O odpowiedzi na apelację oskarżyciela posiłkowego obrońca oskarżonego wniósł o jej nieuwzględnienie i utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Obie apelacje okazały się oczywiście bezzasadne i nie zasługiwały na uwzględnienie.

Na wstępie należy zauważyć, że apelacja jest oczywiście bezzasadna, jeżeli w sposób oczywisty brak jest wątpliwości, co do tego, że w sprawie nie wystąpiły uchybienia określone w art. 438 kpk oraz art. 439 kpk, a nadto nie zachodzi przesłanka z art. 440 kpk.

Apelacją oczywiście bezzasadną jest taka, której bezpodstawność, niezasadność nie budzi wątpliwości. Zasadność (lub jej brak) apelacji wiązać należy bowiem z oceną trafności uchybień, jakie w apelacji zostały wskazane.

Wskazane powyżej okoliczności uzasadniające określenie przedmiotowych apelacji za oczywiście bezzasadne niewątpliwie zachodziły w niniejszej sprawie. Dokonując oceny w tym zakresie Sąd Odwoławczy posiłkował się orzecznictwem i poglądami doktryny wypracowanymi na gruncie art. 535 § 2 kpk (vide: F. Prusak „Komentarz do kodeksu postępowania karnego” Wyd. Prawnicze W-wa 1999 s. 1446 teza 17, P. Hofmański „Kodeks postępowania karnego, komentarz” Wyd. C. H. Beck W-wa 1999 s. 857 teza 9, W. Grzeszczyk „Oczywista bezzasadność kasacji w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego” publ. Prok. i Pr. 2002/11/153- t.1, R. Stefański „Rozpoznawanie kasacji na posiedzeniu” Prok. I Pr. 2001/2/62 t.2, S. Zabłocki „Kodeks postępowania karnego Komentarz” pod redakcją Z. Gostyńskiego Wyd. ABC 002/11/153 W-wa 1998 tom II).

Przed przystąpieniem do analizy zarzutów apelacji Sąd Okręgowy pragnie zauważyć, iż orzeczenie wydane w przedmiotowej sprawie jest oparte na całokształcie materiału dowodowego zebranego w sprawie, który został poddany wnikliwej analizie bez przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów. Analiza ustaleń poczynionych przez Sąd Rejonowy znajduje pełne odzwierciedlenie we wnioskach zawartych w uzasadnieniu wyroku, które czyni zadość wymogom art. 424 § 1 i 2 kpk, co w pełni pozwala na przeprowadzenie kontroli instancyjnej.

Odnosząc się do meritum obu apelacji trzeba zaznaczyć, iż decydujące znaczenie dla ewentualnej odpowiedzialności karnej oskarżonego w niniejszej sprawie miała kwestia możliwości wykazania mu, że był osobiście zaangażowany w deszczowanie ścieków pochodzących z jego przedsiębiorstwa na polach wsi Z. w sposób niezgodny z udzielonym (...) pozwoleniem wodno-prawnym. Zarówno oskarżyciel posiłkowy jak i jego pełnomocnik nie przedstawili żadnej rzeczowej argumentacji, która mogłaby podważyć ustalenia Sądu I instancji w przedmiocie tego, iż osobistego udziału oskarżonego w tym procederze dopatrzeć się nie sposób. Jak trafnie zauważył Sąd Rejonowy oskarżony jako właściciel przedsiębiorstwa zatrudniał w nim szereg osób, w których gestii pozostawały m.in. kwestie związane z deszczowaniem odpadów z zakładu, a ponadto w tym okresie zajmowały go również obowiązki wynikające ze sprawowania mandatu senatora. Dyrektorem zakładu był Ł. S., dyrektorem ds. transportu i ochrony (...), natomiast kierownikiem ochrony środowiska i oczyszczalni (...). Z. K. podlegali bezpośrednio pracownicy zajmujący się deszczowaniem ścieków, czyli L. B., A. R. i J. R.. Żadna ze wskazanych osób nie potwierdziła, jakoby oskarżony osobiście podejmował jakiegokolwiek decyzje w przedmiocie sposobu deszczowania ścieków we wsi Z. oraz wydawał im polecenia służbowe w tym zakresie. W szczególności Z. K. nie potwierdził zeznań oskarżyciela posiłkowego odnośnie tego, iż w czasie deszczowania miał on konsultować się z szefem, który „kazał lać do oporu”. Sąd Rejonowy nie dysponował ponadto innym materiałem dowodowym pozwalającym pozytywnie zweryfikować zarzut oskarżyciela posiłkowego dotyczący osobistej odpowiedzialności oskarżonego za ten fragment działalności należącego do niego przedsiębiorstwa.

Podkreślenia wymaga, iż odpowiedzialność karna ma charakter indywidualny i jest oparta na zawinieniu. Przywoływanie w tym zakresie przez oskarżyciela posiłkowego przepisów cywilnych przewidujących odpowiedzialność prowadzącego przedsiębiorstwo wprowadzane w ruch za pomocą sił przyrody za szkodę powstałą w wyniku ruchu tego przedsiębiorstwa (art. 435 § 1 kc) i to nie na zasadzie winy, lecz ryzyka ocenić należy jako nieporozumienie.

Na tą podstawę odpowiedzialności oskarżonego za ewentualne szkody wyrządzone przez ruch jego przedsiębiorstwa oskarżyciel posiłkowy mógł powoływać się jedynie w postępowaniu cywilnym.

Reasumując zgromadzony materiał dowodowy nie pozwalał na przypisanie oskarżonemu zamiaru popełnienia zarzuconego mu czynu.

Z tych względów za bezprzedmiotowe uznać należało odniesienie się do zarzutów obu apelacji dotyczących rzekomego błędnego ustalenia przez Sąd I instancji, iż zebrany materiał dowodowy nie pozwalał również na stanowcze ustalenie, że wskutek działania pracowników przedsiębiorstwa należącego do oskarżonego doszło do wyczerpania znamion czynu z art. 185 § 1 kk w zw. z art. 182 § 1 kk na szkodę S. G..

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 437 § 1 kpk utrzymał zaskarżony wyrok w mocy uznając apelacje oskarżyciela posiłkowego i jego pełnomocnika za oczywiście bezzasadne, nie znajdując żadnych przesłanek przemawiających za zmianą lub uchyleniem zaskarżonego wyroku.

O kosztach procesu orzeczono:

- na podstawie art. 636 § 1 kpk oraz art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz. U. t. jedn. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 z późn. zm.) w zw. z § 14 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. t. jedn. z 2013 r., poz. 461) zasądzając od oskarżyciela posiłkowego na rzecz oskarżonego kwotę 420 zł tytułem zwrotu kosztów obrony udzielonej w postępowaniu odwoławczym;

- na podstawie art. 624 § 1 kpk i art. 17 ust. 1 ustawy z 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. t. jedn. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 z późn. zm.) zwalniając oskarżyciela posiłkowego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze w całości, albowiem ich poniesienie z uwagi na jego sytuację materialną byłoby dla niego zbyt uciążliwe.

/L. M./ /D. Ś./ /A. C./